

біологічні особливості є лише передумовами, потенційними можливостями психічних відмінностей юнаків та дівчат. Саме тому воно матиме практичну значимість для розвитку індивідуалізованих форм навчання та розкриття особистісних здібностей учасників освітнього процесу. Безсумнівно, реалізація гендерного підходу в освіті дасть можливість скорегувати мовну програму з метою більш повноцінного навчання іноземної мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Азимов Э. Г., Щукин А. Н. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам). Москва: ИКАР, 2009. 448 с.
2. Гречишкіна О. Д. Підготовка майбутнього вчителя до гендерного виховання учнів в умовах реформування освіти в Україні. *Проблеми освіти*. Вип. 28. 2002. С. 95-101.
3. Каменская Е. Н. Гендерный подход в педагогике : автореф. дис. ...д-ра пед. наук: 13.00.01. Ростов н/Д., 2006. 62 с.

*Н. А. Несторук, О. О. Линник
м. Бахмут*

УДК 378.147

ГЕНДЕРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Скільки б не існувало суспільство і не важливо, яке воно: багате чи бідне, веде кочовий чи осілий спосіб життя, влаштовує війни чи намагається вирішити все демократично та жити в мирі, бути примітивним чи йти на шаг вперед від інших, один факт завжди лишається незмінним – в суспільстві завжди існували дві найбільших категорії людей – чоловіки та жінки, які вносять в культуру свого суспільства певні традиції, передаючи їх із покоління до наступних поколінь, певні правила поведінки та моралі, та, звичайно ж, ті обов'язки, які

повинні виконувати чоловік або жінка, яку соціальну роль вони відіграють у соціумі.

За соціальну та біологічну роль у соціумі відіграє гендер. Гендер – це багаторівневий та багатовекторний феномен, який у сучасній науці намагаються досліджувати комплексно [3, с. 19]. Під цим поняттям найчастіше розуміють проблему гендерних ролей, тобто соціальний статус, який посідає жінка та чоловік. Однак існує й інше тлумачення гендеру – це взаємовідносини між чоловіком та жінкою, які створені не через природні взаємини, а саме через соціальні зв'язки. Тож соціальними ролі називають через те, що їх створив сам соціум, тобто ролі, які передбачають собою певні очікування від поведінки індивіда, який займає певну позицію в процесі взаємодії.

Сучасне поняття «гендер» намагаються дослідити в аспектах різних дисциплін, такі як: література, політологія, соціологія, психологія, педагогіка та інші, які вбачають одним із головних завдань провести гендерні дослідження [2, с. 488]. Розглянемо гендерні дослідження в психолого-педагогічній діяльності. Саме психологія почала розглядати гендерні дослідження з самого початку свого існування і приділяла значну увагу соціальній статі людини та її психологічним характеристикам, які пов'язані з особистістю. В психології гендерні дослідження розвивалися не так інтенсивно, як, наприклад, в літературі чи інших науках, через те, що пошук статевих відмінностей в психології переважно опирався на досвід та дослідження маскулітності, тобто на досвід чоловіка. Однак в наш час все більше обертів набирає фемінізм – боротьба жінок проти домінування чоловіків. Головною метою феміністки вбачали подолати гендерну нерівність, зруйнувати гендерні стереотипи стосовно панування ролі чоловіка над жінкою в суспільстві та подолання патріархату в культурних, політичних, соціальних та інших сферах діяльності. Хочеться зазначити, що гендерні дослідження мають інші завдання та інше коло проблем, які охоплюють як чоловічий, так і жіночий досвід в різних соціокультурних та політичних групах, вікових та расових.

Гендерні дослідження в психології, можна вважати, розпочалися з того часу, коли Г. Гейманс у 1911 р. видав свою працю «Психологія жінки», після нього вже М. Мід у своїй праці «Дорослішання на Самоа» також звертається до проблем гендерної соціалізації та ідентичності. Дослідники вважають, що саме з цих двох праць починається гендерні дослідження, які виявили, що на інтелектуальному рівні жінки мають більше подібного з чоловічим інтелектом.

Слід зазначити, що проблематика в гендерних дослідженнях пов'язана з поглибленим вивченням людської психіки. Як підтвердження цьому Карл Юнг помітив, що не існує чоловіка, котрий не мав би жіночих рис, і теж саме сказав про жінок.

Гендерні дослідження в сучасній психології розглядаються стосовно феміністських підходів, класифікацію яких запропонувала філософ С. Хардинг:

1. Підхід з точки зору фемінізму. Передбачається, що жінки суттєво відрізняються від чоловіків і повинні вивчатися окремо, самі по собі.

2. Феміністичний емпіричний підхід. Стверджується, що жінки можуть відрізнятися від чоловіків, а можуть не відрізнятися. Тільки точні вимірювання можуть довести подібність та відмінність між ними.

3. Феміністський конструктивістський підхід. Доводиться, що фемінні риси конструюються та є мінливими. Тому спроби виміряти їх, як стабільні риси, ведуть до помилкових висновків. Спростовується дуальність гендеру, обґрунтовується можливість множинної гендерної ідентичності [3, с. 22].

Гендерне виховання є одним із завдань в педагогіці. Гендерне виховання – це цілеспрямований і систематичний вплив на свідомість, почуття, поведінку вихованців з метою формування в них егалітарних цінностей, поваги до особистості, незалежно від статі, розвитку індивідуальних якостей і здібностей задля їх самореалізації, оволодіння навичками толерантної поведінки та з метою побудови громадянського суспільства [1, с. 6].

Гендерне виховання передбачає наступні завдання:

– усвідомленні проблем гендеру;

- реалізація гендерного підходу у навчально-виховному процесі;
- ліквідація стереотипів щодо соціальних ролей чоловіків та жінок;
- створення умов для розвитку індивідуальних здібностей з метою самореалізації особистості;
- накопичення та формування досвіду егалітарної поведінки.

Отож, сучасна гендерна психологія має на меті досягти повної гендерної рівності, подолати гендерні стереотипи, з'ясувати, які умови існують для успішної самореалізації чоловіків та жінок у невідповідних статі сферах життєдіяльності.

Гендерний підхід в сучасній освіті є обов'язковим задля того, щоб досягти гендерної рівності та утвердити рівні можливості для самореалізації кожної особистості в суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вихор С. Т. Гендерне виховання учнів старшого підліткового та раннього юнацького віку: науково-методичний вісник. Рівне, 2005. С. 6-9.
2. Шостак І. В. Використання гендерного аналізу в психологічних дослідженнях. *Наукові записки*. Острог, 2009. С. 488-498.
3. Щотка О. П. Гендерна психологія: навч. посіб. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 358 с.

*Н. А. Несторук, В. В. Усик
м. Бахмут*

УДК 378.147

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНИХ ДЕФОРМАЦІЙ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Стрімкий розвиток суспільства вимагає високого рівня професійних і творчих можливостей, прагнення до саморозвитку і самовдосконалення від будь-якого фахівця. Протилежною тенденцією до професійного розвитку в